

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Suratu I-Kahf och Suratu I-Mulk som modell

Dygdena som nämns om Koranens suror hör till de ämnen som ligger nära de koraniska Maqasid. Denna artikel försöker lägga en metodologisk grund för hur man kan använda autentiska dygder för att härleda surornas syften, samtidigt som idén tydliggörs teoretiskt och tillämpas praktiskt genom en analys av Maqasid i *Suratu I-Kahf* och *Suratu I-Mulk* i ljuset av deras autentiska dygder.

Inledning

Koranen uppenbarades med ett upphöjt syfte, uttryckt i Guds ord:

”En Bok som Vi har uppenbarat för dig, för att du ska föra människorna ut ur mörkret till ljuset – med deras Herres tillåtelse – till den Vældiges, den Prisades väg.” (*Ibrahim: 1*)

För att uppnå detta syfte riktar Koranen in sig på övergripande mål. Den som inte känner dessa mål tappar sin kompass i Koranvetenskapens hav.

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Därför gjorde ash-Shatibi kunskap om Koranens Maqasid till ett villkor – vid sidan av behärskning av det arabiska språket – för att kunna uttala sig i shari'ah:

”Eftersom Koranen och Sunnah är arabiska, kan ingen förstå dem utan att vara arabisk (i språk). Och den som inte känner deras syften får inte tala om dem; för hans förståelse är inte giltig förrän han känner till deras Maqasid. När han gör det, kommer inget i shari'ah att te sig motsägelsefullt för honom.”

[1]

Ibn 'Ashur ansåg det obligatoriskt för varje exeget att känna till de grundläggande syften som Koranen kom för att klargöra [2].

Araberna sade: *shi'run qasid* när en dikt var genomarbetad och fulländad. De kallade den *qasid* eftersom poeten avsiktligt riktade sitt sinne mot den, formade den med omsorg och inte improviserade den. Ordet är i formen *fa'il* med betydelsen *maf'ul* av roten *qasd* (avsikt) [3].

På samma sätt kan man föreställa sig att varje sura i Koranen behandlar ett huvudsakligt syfte – en ”pärla i halsbandet” – som tillsammans med surans övriga delar ger den dess skönhet. Det övergripande temat fungerar då som tråden som håller samman hela surans struktur.

Man kan läsa en lång sura, uppenbarad i etapper, och den okunnige kan tro att den är en samling lösryckta fragment. Men när man begrundar den finner man en sammanhållen byggnad, uppförd på övergripande principer, där varje princip bär sina grenar och underavdelningar. Man rör sig mellan dess delar som mellan rum och gårdar i ett enda arkitektoniskt verk, vars plan ritats på en gång. Man känner ingen disharmoni, ingen brist på sammanhang, utan ser fullständig harmoni mellan olika teman och fullständig sammansmältning mellan detaljerna inom samma tema. Allt detta utan konstlad ansträngning, utan yttre påklustrade övergångar – endast genom den gudomliga värtalighetens naturliga flöde [4].

Metoder för att identifiera surornas Maqasid

Forskare har använt två huvudsakliga vägar:

1. Att studera det som omger suran

Främst dess **tawqifi-namn**, eftersom namnet ofta pekar på dess centrala

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

tema.

2. Att analysera surans innehåll och struktur

Genom att studera:

- inledningen och avslutningen
- berättelser och liknelser
- eder och varningar
- lagar och budskap
- tematiska övergångar

Trots den omfattande litteraturen är området fortfarande öppet för fördjupning och utveckling.

Behovet av metodisk precision

Studiet av Maqasid kräver att man använder alla tillförlitliga verktyg som kan hjälpa oss att identifiera surornas syften – under förutsättning att dessa verktyg kan prövas mot en stabil metodologisk standard.

Ett av de verktyg som kan utgöra ett värdefullt tillskott är:

Att använda autentiska hadither om surornas dygder som indikatorer på deras Maqasid.

Trots att detta är en tydlig och lovande väg är den nästan helt utforskad.

Artikelns syfte

Denna artikel bär uppgiften att:

- **lyfta fram idén** att surornas dygder kan vägleda oss till deras Maqasid
- **formulera den metodologiskt**
- **tillämpa den praktiskt** genom att analysera *Suratu I-Kahf* och *Suratu I-Mulk* i ljuset av deras autentiska dygder
- **jämföra resultaten** med vad klassiska och moderna lärda sagt om dessa två surors syften
- **värdera och korrigera** där det behövs

Koranens dygder

Muslimen tror att Koranen är den slutliga, fullkomliga boken som råder över alla tidigare skrifter och uppenbarelser. Gud säger:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

"Och Vi har uppenbarat för dig Skriften med sanningen, som bekräftar det som fanns före den av Skriften och som är dess väktare." [al-Ma'idah: 48]

Muslimen tror också att Koranen är Profetens ﷺ mirakel, ett mirakel som inte liknar något annat. Profeten ﷺ sade:

"Ingen profet har fått en mirakelgåva utan att människor trodde på den, men det jag har fått är en uppenbarelse som Gud har sänt till mig, och jag hoppas att jag ska ha flest anhängare på Domedagen." [5]

Muslimen tror att hela denna Koran är **godhet, nåd, välsignelse, ljus, vägledning, bot, skydd och urskiljning**, och att den är en **försvarare som får sin förbön accepterad, en anklagare vars ord tas emot**, och många andra egenskaper som de två uppenbarelsekällorna beskriver.

Det finns autentiska hadither från Profeten ﷺ och hans följeslagare – må Gud vara nöjd med dem – om Koranens dygder i allmänhet, och om vissa surors och versers dygder i synnerhet. Författare, både förr och nu, har ägnat otaliga verk åt detta ämne, utöver det som finns utspritt i andra böcker som inte specifikt handlar om detta, såsom kapitlen om Koranens dygder i hadithsamlingarna, böcker om Koranvetenskap och vissa inledningar till tafsirverk.

Generellt kretsar dygderna kring flera huvudkategorier, varav fyra är mest kända och mest återkommande:

1. Beskrivningen av "det största" och liknande uttryck

Detta gäller exempelvis *al-Fatihah* och *Ayat al-Kursi*.

Det är autentiskt berättat att Profeten ﷺ sade till Abu Sa'id ibn al-Mu'alla – må Gud vara nöjd med honom:

"Jag ska lära dig en sura som är den största i Koranen innan du lämnar moskén." Han tog sedan min hand. När han ville gå ut sade jag: "Sade du inte att du skulle lära mig den största suran i Koranen?" Han sade: **{Al-hamdu lillahi rabbil-'alamin}** [al-

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Fatihah: 2 – och avses hela suran] "Det är de sju ofta upprepade (verserna) och den stora Koran som jag har fått." [6]

Och om Ubayy ibn Ka'b – må Gud vara nöjd med honom – berättas att Profeten ﷺ sade:

"Abu I-Mundhir, vet du vilken vers i Guds bok som är störst?"
Han svarade: "Gud och Hans Sändebud vet bäst." Profeten upprepade frågan, och Ubayy svarade: **{Allahu la ilaha illa huwa al-hayy al-qayyum}** [al-Baqarah: 255] Då slog Profeten ﷺ honom på bröstet och sade: **"Må kunskapen vara dig till glädje, Abu I-Mundhir!"** [7]

2. Att en sura motsvarar en viss del av Koranen

Det är autentiskt att *Surat al-Ikhlās* motsvarar en tredjedel av Koranen.

Det finns även svagare rapporter om att:

- *Surat az-Zalzalah* motsvarar hälften av Koranen,
- *Surat al-Kafirun* motsvarar en fjärdedel av Koranen.

3. Att den som läser en viss sura får en specifik dygd eller ett särskilt skydd

Detta gäller exempelvis *Surat al-Kahf* och *Surat al-Mulk*, vilket kommer att behandlas senare.

4. Profetens ﷺ uppmaning att läsa vissa suror regelbundet

Antingen genom direkt befallning eller genom att han själv brukade läsa dem regelbundet, såsom:

- al-Mu'awwidhat
- al-A'la
- al-Kafirun
- al-Kahf
- as-Sajdah
- al-Insan
- al-Jumu'ah
- al-Munafiqun

Detta visar att dessa suror har en särskild dygd, annars skulle de inte ha valts ut för specifika tider och tillfällen.

Koranens inbördes företräde (tafadul al-Qur'an) [8]

Vid en första anblick antyder flera av de tidigare nämnda haditherna – och andra liknande – att **vissa delar av Koranen är förmer än andra**. Profeten ﷺ beskrev exempelvis *al-Fatihah* som **den största suran i Koranen**, och han sade att **inget liknande den har uppenbarats i Tora, Zabur, Evangeliet eller Koranen**. Han informerade också om att *Surat al-Ikhlās* motsvarar **en tredjedel av Koranen**. Allt detta tyder på att det finns en form av inbördes företräde inom Koranen.

Olika lärda åsikter

De lärda har haft olika uppfattningar i denna fråga:

1. De som förnekar att vissa delar av Koranen är förmer än andra

En grupp menar att **ingen del av Koranen är bättre än någon annan**, eftersom allt är Guds ord. Att föredra en del framför en annan vore, enligt dem, felaktigt. Därför ogillade imam Malik att man upprepade en specifik sura framför andra.

De argumenterade med att:

- att föredra något innebär att det som föredras mindre är bristfälligt,
- men Guds ord är en enda fullkomlig verklighet utan brist.

De tolkade därför haditherna som handlar om "det största" eller "det mest förtjänstfulla" som att de syftar på **belöning**, inte **värde**.

Alltså: Gud ger större belöning för att läsa *Umm al-Qur'an* (al-Fatihah) än för att läsa Tora eller Evangeliet, och Han har givit denna ummah större belöning för recitation än andra folk. När Profeten ﷺ säger "den största suran", menar han enligt denna grupp **störst i belöning**, inte att vissa delar av Koranen är bättre än andra.

2. Majoritetens åsikt: att vissa delar av Koranen är förmer än andra

De flesta lärda menar att **det finns ett verkligt företräde**, baserat på

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

hadithernas tydliga formuleringar. Ibn al-Hassar sade:

”Det är märkligt att någon ens nämner oenighet i denna fråga när det finns tydliga texter som fastslår företräde.” [9]

De menar att företrädet beror på **innehållets ämne**, även om allt är Guds ord. Det som *Surat al-Ikhlās* innehåller av bevis för Guds enhet och egenskaper finns inte i *Surat al-Masad*. Därför är *al-Ikhlās* förmer i detta avseende.

Detta stöds av hadithen där Profeten ﷺ skickade en man som ledare för en expedition. Han brukade avsluta sin recitation i bönen med:

{Qul huwa Allahu ahad}

När de återvände berättade de detta för Profeten ﷺ. Han sade:

”Fråga honom varför han gör så.” Mannen svarade: **”För den beskriver den Nåderike, och jag älskar att läsa den.”** Profeten ﷺ sade: **”Berätta för honom att Gud älskar honom.”** [10]

Detta visar att **ämnets ädelhet** är grunden för företrädet. Ämnena i Koranen är olika i rang, även om alla är ädla. Att tala om Skaparen är ädlare än att tala om skapelsen.

Viktiga förtydliganden

1. Det handlar inte om vältalighet

Man säger inte att *al-Ikhlās* är mer vältalig än *al-Masad*. Båda är fulländade i sin stil och sitt syfte:

- *al-Masad* är den mest kraftfulla formuleringen för att hota en av Guds fiender,
- *al-Ikhlās* är den mest fulländade formuleringen för att beskriva den Nåderikes egenskaper.

En lärd skulle aldrig säga att den ena är mer vältalig än den andra – men

ämnet i sig kan vara ädlare.

2. Ingen motsättning mellan "den största suran" och "den största versen"

- *al-Fatihah* är den största suran,
- *Ayat al-Kursi* är den största versen.

Det finns ingen konflikt, eftersom kategorierna är olika.

3. "Ingen liknar dem" om al-Mu'awwidhatayn

Hadithen om att *al-Mu'awwidhatayn* "inte har någon motsvarighet" kan förstås som att:

- ingen av människornas besvärjelser eller skyddsformler liknar dem i kraft och fullkomlighet.

Detta stöds av hadithen från Abu Sa'id – må Gud vara nöjd med honom:

"Profeten ﷺ brukade söka skydd från djinnerna och människans onda öga, tills *al-Mu'awwidhatayn* uppenbarades. När de uppenbarades höll han fast vid dem och övergav allt annat."
[11]

Och Gud vet bäst.

Koranens företräde beroende på läsarens situation

Detta för oss till ett värdefullt och sällsynt behandlat ämne — jag har inte funnit någon som utvecklat det i detalj [12] — nämligen **Koranens företräde beroende på läsarens (talis) tillstånd och omständigheter.**

Om vi tidigare har klargjort att den starkaste åsikten är att Koranens delar har inbördes företräde, och att detta företräde beror på **innehållet i verserna och surorna**, så finns det här **en annan typ av företräde** som beror på **läsarens situation**, något som både texter och salafens praxis tydligt visar.

Här följer några exempel:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

1. Att läsa den sura som är avsedd för en specifik tid är bättre än att läsa någon annan vid samma tillfälle

Exempel:

- *Surat al-Kahf* på fredagen
- *Surat al-Mulk* när man lägger sig
- och liknande fall

I vissa situationer blir det till och med **obligatoriskt**, såsom:

- *al-Fatihah* i bönen — ingen annan sura kan ersätta den när man har förmåga att läsa den.

Om man läser *al-Fatihah* i en rak'ah är det bättre att läsa **en annan sura tillsammans med den**, än att upprepa *al-Fatihah* flera gånger.

Faktum är att bönen enligt vissa åsikter till och med kan ogiltigförklaras om man upprepar *al-Fatihah* i samma rak'ah [13].

2. Att använda de suror som är särskilt avsedda som skydd mot specifika prövningar är bättre än andra

Profeten ﷺ lärde den som möter Dajjal att läsa **verser ur Surat al-Kahf**, vilket kommer att förklaras senare.

Man kan invända:

”Borde inte lättnaden i religionen innebära att man läser *al-Fatihah*? De flesta muslimer kan den lika väl som sina egna namn, och dess dygd är obestridlig.”

Svaret är:

- *al-Kahf* (eller de specifika verserna) är **bättre i just detta sammanhang**, eftersom den är ett **särskilt skydd** mot denna prövning.

3. Att läsa och begrunda en specifik vers när ens situation kräver det

En människa kan befinna sig i ett tillstånd där det är särskilt lämpligt att begrunda en viss vers, exempelvis:

- någon som håller på att falla i ränta → bör begrunda verserna om

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

ränta och dess stränga varningar

- någon som frestas till äktenskapsbrott, falskt vittnesmål eller andra synder → bör läsa verserna som varnar för dessa
- någon som drabbats av sorg eller prövning → bör läsa verserna om tålamod, världens förgänglighet och prövningens visdom

Ibn al-Qayyim uttryckte detta vackert:

”Om människor visste vad som finns i att läsa Koranen med eftertanke, skulle de ägna sig åt det och lämna allt annat. Om han läser och passerar en vers som hans hjärta behöver för att läkas, upprepar han den — även hundra gånger, även hela natten. Att läsa en enda vers med eftertanke är bättre än att avsluta hela Koranen utan eftertanke. Detta var salafens vana — en av dem kunde upprepa en enda vers till gryningen.” [14]

Härifrån förstår vi varför salaf ibland upprepade vissa verser som för den otålige kan verka ”enkla” eller ”begränsade i ämne”. Gud vet bäst.

Konsekvenser av detta

Utifrån denna princip kan vi förstå varför:

- *al-Mu’awwidhatayn* är **det bästa skyddet** mot avund, det onda ögat och viskningar
- *Surat al-Mulk* är **det bästa skyddet** mot gravens straff
- *Surat al-Kahf* är **det bästa skyddet** mot Dajjal

... även om **hela Koranen** är skydd, bot och nåd [15].

En viktig fråga

Utifrån denna tydliga verklighet:

Är det då möjligt att — baserat på de autentiska dygderna — försöka identifiera vissa surors huvudsakliga Maqasid?

Det är just denna fråga som öppnar dörren till en metod att förstå surornas syften genom deras dygder.

Sambandet mellan surornas dygder och deras Maqasid

Ett av de mest betydelsefulla fälten inom tadabbur (reflekterande koranläsning) är att försöka koppla **de autentiska dygderna** som nämns om en sura till **dess centrala betydelser och Maqasid**. Detta samband kan förstås genom två huvudsakliga metoder:

Första metoden: att förklara surornas dygder genom deras Maqasid

Detta har länge varit de lärdas metod. De förklarar ofta en suras dygd genom dess innehåll och huvudsakliga teman.

Ett exempel är deras förklaring av den välkända och autentiska uppgiften att *Surat al-Ikhlās* motsvarar **en tredjedel av Koranen**. De säger att Gud – upphöjd är Han – har gjort Koranen till tre huvuddelar:

1. **Berättelser, lärdomar och liknelser**
2. **Bud och förbud, belöning och bestraffning**
3. **Tawhid och ren monoteism**

Surat al-Ikhlās innehåller en fullständig beskrivning av Guds enhet och Hans upphöjdhet över att ha maka, barn eller avkomma. Därför gavs den som läser den en belöning motsvarande den som läser **en tredjedel av Koranen** [16].

Ibn al-'Arabi sade:

”I al-Fatihah finns egenskaper som inte finns i någon annan sura. Det har till och med sagts att hela Koranen finns i den. Den består av tjugo ord som rymmer alla Koranens vetenskaper... Av dessa skäl blev den 'den stora Koranen', precis som {Qul huwa Allahu ahad} motsvarar en tredjedel av Koranen: Koranen består av tawhid, lagar och förmaningar — och {Qul huwa Allahu ahad} innehåller hela tawhid. Därför sade Profeten ﷺ till Ubayy ibn Ka'b när han svarade att den största versen är {Allahu la ilaha illa huwa al-hayy al-qayyum} [al-Baqarah: 255]: 'Må kunskapen vara dig till glädje, Abu l-Mundhir.' Den är den största versen eftersom den helt och hållet handlar om tawhid. På samma sätt är orden: 'Det bästa jag och profeterna före mig har sagt är: La ilaha illa Allah...' det bästa av dhikr, eftersom dessa ord rymmer

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

alla tawhidens vetenskaper. Al-Fatihah innehåller tawhid, dyrkan, förmaning och påminnelse. Och det är inte svårt för Gud att sammanfatta all tawhid i Ayat al-Kursi, sedan i ännu färre ord i {Qul huwa Allahu ahad}, och sedan i Profetens ord på 'Arafah. Därefter sammanfattade Han Koranens vetenskaper i al-Fatihah." [17]

Denna metod kan utvecklas ytterligare genom att koppla **Maqasid al-Qur'an** till **'ilm khusus al-Qur'an** (vetenskapen om Koranens särskilda egenskaper). Men detta kräver först en noggrann och kritisk genomgång av denna vetenskap. Gud vet bäst.

Andra metoden: att härleda surornas Maqasid genom deras dygder

Detta är motsatsen till den första metoden. Här använder man **de autentiska dygderna** som vägledning för att identifiera surans huvudsakliga syften.

Det råder ingen tvekan om att dessa dygder och särskilda egenskaper kommer från **centrala betydelser** som suran bär inom sig — betydelser som gav den dess unika dygd, vare sig människor känner till dem eller inte.

Utgångspunkten är att Koranen är:

- klar och tydlig,
- vis,
- uppenbarad av den Allvise, den Lovprisade,
- fri från allt som liknar meningslöshet.

Därför är dess dygder och särskilda egenskaper knutna till **betydelser som Gud har placerat i denna mirakulösa bok**, och som Han befallt de troende att begrunda. Det råder ingen tvekan om att dessa dygder springer ur **högre Maqasid** som dessa suror och verser innehåller.

Vi tror att hela Koranen är **bot**, men likt medicin kan vissa delar vara mer verksamma mot vissa specifika sjukdomar än andra — även om allt är bot.

På samma sätt är hela Koranen **skydd**, men vissa delar är mer skyddande mot vissa prövningar än andra.

Ett exempel — och Gud har den högsta liknelsen — är en grupp skickliga jurister som alla är lika kunniga och erfarna. De behärskar alla områden av

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

juridiken, men:

- en är specialist i straffrätt,
- en i internationell rätt,
- en i civilrätt,
- en i förvaltningsrätt.

Alla är kapabla att försvara vilken klient som helst, men **var och en är bäst lämpad inom sitt specialområde.**

På samma sätt är det helt rimligt att använda en suras dygder för att härleda dess Maqasid. Det kan till och med vara **den starkaste metoden**, eftersom den bygger på **tawqifi kunskap** (uppenbarelsesbaserad).

Men detta gäller endast när de rapporterade dygderna är **autentiska** och tillförlitliga. Ju fler autentiska rapporter om en suras dygder, desto starkare är denna metod.

Svaga hadither och mursal-rapporter kan endast användas som **stödmateriäl**, inte som grund för etablering.

Hur man använder dygderna för att identifiera en suras Maqasid

Om en sura har flera autentiska dygder bör dessa klassificeras enligt de fyra kategorier som nämnts tidigare.

Den starkaste indikatorn på surans maqsad är:

1. Det som kopplas till skydd mot en specifik prövning

Man studerar:

- vilken prövning suran skyddar mot,
- och surans innehåll,
- och kopplar dessa två utan tvång eller överdrift.

2. Därefter kommer det som är knutet till en specifik tid eller situation

Man analyserar:

- varför suran läses i just denna situation,
- och hur detta relaterar till dess centrala tema.

Det man tydligt ser tar man till sig. Det som förblir oklart granskar man igen och igen tills sambandet klarnar.

Ett tillämpat exempel

Som en praktisk tillämpning av denna metod stannar vi vid två suror kring vilka autentiska hadither och athar har rapporterats: **Surat al-Kahf** och **Surat al-Mulk**. Vi går igenom några av de autentiska dygderna som nämnts om dem och försöker koppla dessa dygder till surornas centrala Maqasid.

Exempel 1: Surat al-Kahf

De lärdas uttalanden om surans Maqasid varierar. Imam al-Biqā'i menar att:

"Dess huvudsakliga syfte är att beskriva Boken som 'rättrådig' (qayyim), eftersom den varnar mot att sätta någon vid Guds sida — något som strider mot vad som fastslagits i Surat 'Subhan' (al-Isra') om att det inte finns någon beskyddare vid Hans sida och ingen gud utom Han. Den återger också sanningsenligt berättelser om folk som Gud gav företräde i sina tider, i enlighet med vad som nämns i Surat 'Subhan' om att Gud ger företräde åt den Han vill och gör vad Han vill. Det tydligaste beviset i suran på detta syfte är berättelsen om grottans ungdomar, eftersom deras historia är den mest dolda av surans berättelser, och eftersom orsaken till att de lämnade sitt folk var shirk. Deras tillstånd — efter deras långa sömn — blev ett bevis för tawhid och för att ogiltigförklara shirk." [18]

Forskarna bakom **Mawsu'at at-Tafsir al-Mawdu'i** menar att surans centrala tema är:

att vara ett skydd mot prövningar (fitan).

Suran är en **sköld och räddning** från prövningar i allmänhet, och särskilt från den största prövningen som väntar mänskligheten — den som Profeten ﷺ varnade mest för: **al-Masih ad-Dajjal**. En av surans särskilda egenskaper är att den är ett skydd mot hans prövning och en räddning från hans ondska [19].

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Surans övergripande tema

Surat al-Kahf kretsar kring en av islams grundpelare: **att skydda människan från de våldsamma, sammanflätade och mångfaldiga prövningarnas vågor.**

Prövningar som:

- maktens prövning
- ungdomens prövning
- familjens och släktens prövning
- rikedomens prövning
- världens förföriska lockelser
- Iblis prövning
- kunskapens prövning
- prövningen med Ya'juj och Ma'juj
- begärens prövning

Suran visar vägen till skydd och räddning genom:

- att följa den gudomliga vägen
- att söka hjälp hos Gud
- att korrigera begrepp och värderingar
- att etablera rätt syn på livet och världen
- att förstå denna världs förgänglighet
- att arbeta för det eviga livet
- att hålla sig till goda följeslagare
- att skydda sig med nyttig kunskap
- att stärka sig med sann dyrkan
- att beväpna sig med tålamod och uthållighet
- att prydas med god moral
- att ta lärdom av tidigare generationers berättelser [20]

Hadither om att Surat al-Kahf skyddar mot Dajjal

Det finns många hadither som anger att suran är ett skydd mot Dajjal. Detta är den mest återkommande dygden i rapporterna om suran.

1. Hadither som nämner hela suran

Abu Sa'id al-Khudri – må Gud vara nöjd med honom – sade:

”Den som läser Surat al-Kahf *så som den uppenbarades*, och

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

sedan möter Dajjal, kommer inte att drabbas av honom, och Dajjal kommer inte att få makt över honom. Ett ljus kommer att stråla för honom från platsen där han läser den ända till Mekka.”
[21]

Uttrycket **”så som den uppenbarades”** betyder:

- att läsa den korrekt,
- vilket endast uppnås av den som regelbundet läser och repeterar den,
- särskilt i Dajjals tid då kunskap är knapp och okunskap utbredd.

Det är troligt att **”läsa”** här betyder **att kunna den utantill**, vilket är vanligt i hadither om Koranens dygder. Då betyder **”så som den uppenbarades”** att man:

- kan den fullständigt,
- utan att utelämna en enda vers eller bokstav.

Att uppnå detta kräver **regelbunden memorering och repetition**, något som i Dajjals tid endast de mest hängivna kommer att klara.

2. Hadither som nämner tio verser

Abu d-Darda' – må Gud vara nöjd med honom – berättar att Profeten ﷺ sade:

”Den som läser tio verser från Surat al-Kahf skyddas från Dajjals prövning.” [22]

De mest kända versionerna anger:

- **de första tio verserna**,
- medan andra anger **de sista tio**.

Profeten ﷺ sade:

”Den som *memorerar* de första tio verserna av Surat al-Kahf skyddas från Dajjal.” [23]

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Andra versioner anger:

"...de sista tio verserna."

Det som stärker att det är de första tio är hadithen från an-Nawwas ibn Sam'an:

"Den av er som möter honom (Dajjal) ska läsa början av Surat al-Kahf över honom." [24]

Och hadithen från Abu Umamah:

"Den som provas av hans eld ska söka hjälp hos Gud och läsa början av al-Kahf." [25]

Hos at-Tirmidhi finns även:

"Den som läser tre verser från början av al-Kahf skyddas från Dajjal." [26]

Oavsett variationerna är slutsatsen tydlig:

Surat al-Kahf är ett skydd mot Dajjals prövning.

Varför skyddar Surat al-Kahf mot Dajjal?

Suran nämner inte Dajjal direkt. För att förstå sambandet måste vi se hur Profeten ﷺ beskrev Dajjals prövning.

Profeten ﷺ sade:

"Det har inte funnits någon prövning på jorden, sedan Adam skapades, större än Dajjals prövning." [27]

Och:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

"Ingen prövning, stor eller liten, har funnits i världen utan att den bleknar inför Dajjals prövning." [28]

Och:

"Det har uppenbarats för mig att ni kommer att prövas i era gravar med en prövning liknande — eller nästan liknande — Dajjals prövning." [29]

Därför brukade Profeten ﷺ ofta söka skydd från denna prövning, och lärde sin ummah att göra detsamma.

'A'ishah – må Gud vara nöjd med henne – sade:

"Jag hörde Profeten ﷺ söka skydd i bönen från Dajjals prövning." [30]

Och hon berättade att han brukade säga:

"O Allah, jag söker skydd hos Dig från gravens straff, från Masih ad-Dajjals prövning, från livets prövningar och dödens prövningar. O Allah, jag söker skydd hos Dig från synd och skuld." [31]

Sahabah gjorde likadant. Sa'd ibn Abi Waqqas brukade säga fem saker och sade att Profeten ﷺ brukade säga dem:

"O Allah, jag söker skydd hos Dig från snålhet, från feghet, från att bli återförd till ett eländigt ålderdomstillstånd, från världens prövning — vilket betyder Dajjals prövning — och från gravens straff." [32]

Dessa hadither visar tydligt att:

Dajjals prövning är den största prövning en människa kan utsättas för i

livet och i barzakh.

Och Surat al-Kahf är — enligt autentiska texter — **det främsta skyddet** mot denna prövning.

När vi begrundar Surat al-Kahf...

När vi reflekterar över Surat al-Kahf finner vi att den redan från sin första vers vägleder till den enda vägen till räddning från det svåra straffet:

”Lov och pris tillkommer Gud, som har uppenbarat Skriften för Sin tjänare och inte låtit något krokigt finnas i den – en rak och rättvisande skrift – för att varna för ett strängt straff från Honom och ge de troende som gör goda handlingar det glada budskapet om en god belöning.” [al-Kahf: 1-2]

Därefter påminner suran om att allt som finns på jorden är ett **medel för prövning**, även om det i sin yttre form framstår som en prydnad. Dess slutliga öde är förintelse:

”Vi har gjort det som finns på jorden till en prydnad för den, för att pröva dem och se vem av dem som är bäst i handling. Och Vi skall göra det som finns på den till en kal, ofruktbar mark.”
[al-Kahf: 7-8]

Jorden är alltså en **scen för prövning**, uppställd för ett bestämt syfte, och när detta syfte fullbordats viks scenen undan.

De fyra stora berättelserna – och deras gemensamma nämnare

Suran går därefter direkt över till den första av sina fyra stora berättelser. Det som förenar dessa berättelser – vid eftertanke – är **prövningarna (fitan)**.

1. Prövningen i tron – ungdomarna i grottan

De unga männen prövades i:

- att stå fasta i den sanna tron
- i mötet med ett samhälle genomsyrat av shirk
- i sin ungdom, då prövningen är som svårast

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

- i sin litenhet i antal
- i att deras folk inte skulle visa dem någon nåd: antingen stenstraff eller tvång tillbaka till deras religion

Det fanns ingen förhandlingsväg, inga kompromisser.

2. Prövningen i rikedom och barn

Berättelsen om mannen med de två trädgårdarna visar:

- hur rikedom och barn kan förblinda
- hur människan kan luras av det nära och förgängliga
- hur hon kan luta sig mot något som i själva verket är som halm som vinden blåser bort

3. Prövningen i kunskap

Berättelsen om Musa och al-Khidr visar:

- hur den som är följd kan beordras att följa
- hur Gud ger vissa tjänare en glimt av den mest subtila formen av dold kunskap
- nämligen kunskapen om *vad som skulle ha hänt om något som inte hände hade hänt*
- och hur denna korta resa rymmer det mest förunderliga

4. Prövningen i makt och auktoritet

Berättelsen om Dhu l-Qarnayn visar:

- hur Gud ger vissa människor tillgång till orsaker och medel
- hur makt kan samlas i en människas hand
- och hur denna makt prövar hennes rättvisa, tålamod och ansvar

Andra prövningar som antyds i berättelsernas detaljer

Mellan dessa stora prövningar antyder suran andra typer av fitan:

- **prövningen i att förhäxas av de rättfärdiga**, antydd i grottberättelsen
- **prövningen i vänskap**, i berättelsen om mannen med trädgårdarna
- **prövningen i tyranniskt styre**, i berättelsen om Musa och al-Khidr, där en kung orättfärdigt konfiskerar människors egendom
- **prövningen i att bära makt med ödmjukhet**, i berättelsen om Dhu l-Qarnayn, som lär folket genom att involvera dem i byggandet av

dammen

Suran ger nycklarna till skydd mot prövningarna

Efter de flesta berättelserna riktar suran sig till de troende med **råd som fungerar som skydd mot fitan:**

- att hålla fast vid Koranen
- att söka skydd hos Gud
- att undvika odisciplinerad argumentation
- att ha tålamod med de troende, även om de inte är av hög status
- att välja goda följeslagare
- att förstå att de troende är varandras förtrogna
- att befalla det goda och förbjuda det onda
- att minnas paradiset och helvetet

Detta är i själva verket **nycklarna till att stå emot prövningen att avvika från den sanna religionen.**

Efter berättelsen om mannen med trädgårdarna

Suran påminner om skydd mot denna prövning genom att:

- påminna om det förgängliga och det bestående
- påminna om Iblis och hans avkommas fiendskap
- påminna om hur de framställer det förgängliga som bestående, och det bestående som avlägset

Surans avslutning – de två största skydden

Suran avslutas med två av de största skydden mot alla prövningar:

1. Ikhlas (uppriktighet)
2. Ittiba' (att följa Profeten ﷺ)

"Säg: Jag är endast en människa som ni; det uppenbaras till mig att er Gud är en enda Gud. Den som hoppas på att möta sin Herre ska göra goda handlingar och inte sätta någon vid Hans sida i Hans dyrkan." [al-Kahf: 110]

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

En sura som tränar själen att stå emot prövningar

Allt detta är sammanvävt i en mästerlig struktur. Att begrunda suran är som en **andlig och intellektuell träning**. Därför blev den ett skydd mot den största prövningen — eftersom den tränar själen att stå emot alla prövningar.

Den som regelbundet läser och begrundar den varje fredag är värdig att skyddas från de största prövningarna och allt som är mindre än dem.

Varför är Dajjals prövning så enorm?

1. Han framträder när religionen är svag och kunskapen försvinner

Profeten ﷺ sade:

"Dajjal kommer fram i en tid av svaghet i religionen och bortgång av kunskap." [33]

2. Hans prövning är sammansatt av många prövningar

Dajjal prövar människor genom:

- yttre maktmedel
- att få regnet att falla och jorden att grönska
- att få rikedomar att framträda
- illusioner som folket tror är mirakel
- att döda en ung man och sedan få honom att stå upp igen
- att ha "berg av bröd" och två floder som han kallar "paradiset" och "helvetet"
- att ha demoner som talar till människor

Allt detta finns beskrivet i autentiska hadither [34] [35].

Han prövar också genom **intellektuella tvivel och förvirring**:

Profeten ﷺ sade:

"Den som hör talas om Dajjal ska hålla sig borta från honom. En man kan gå till honom och tro att han är troende, men följer honom på grund av de tvivel han sprider." [36]

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Dajjals prövning **samlar i sig alla de prövningar** som Surat al-Kahf lyfter fram:

- prövningen i tro
- prövningen i rikedom
- prövningen i kunskap
- prövningen i makt
- prövningen i illusioner och falska mirakel
- prövningen i tvivel och intellektuell förvirring

Därför är Surat al-Kahf det främsta skyddet mot honom.

Och härifrån förstår vi varför Surat al-Kahf har denna särskilda dygd

Den som regelbundet tar hand om denna ädla sura, begrundar dess verser och dess betydelser, har verkligen:

- förverkligat sitt förtröstande på Gud,
- uppriktigt sökt skydd hos Honom,
- hållit fast vid Hans uppenbarelse,
- och tagit sin tillflykt till Hans åminnelse.

En sådan person låter sig inte förledas bort från sin religion, inte heller av rikedom eller skatter. Han låter sig inte dras med av det som får massorna att rusa i tider av kaos och följa varje ropande röst. Han känner igen Djävulens knep och förklädnader, skiljer mellan sann kunskap och tvivel, och stannar inte vid ytliga intryck. Mirakulösa illusioner och bedrägerier bländar honom inte.

Därför är det rättmätigt att den som verkligen begrundar denna sura skyddas från varje prövning, hur stor den än må vara.

”Suran kretsar kring skydd mot prövningar. Den är ett skydd och en räddning från prövningar i allmänhet, och från en av de största prövningarna som hotar mänskligheten — den som vår Profet ﷺ varnade allra mest för: prövningen med al-Masih ad-Dajjal. En av denna suras särskilda egenskaper är att den skyddar mot hans prövning och räddar från hans ondska.” [37]

Lärda har ofta pekat på detta samband

Abu l-'Abbas al-Qurtubi sade:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

”Profeten ﷺ sade: ’Den som läser tio verser från början av Surat al-Kahf skyddas från Dajjal.’ I en annan version: ’...från slutet av al-Kahf.’ De lärda har olika förklaringar till detta:

1. Förklaringen utifrån berättelsen om grottans ungdomar

Eftersom deras historia innehåller märkliga tecken och under, kommer den som känner till den inte att förvånas över Dajjals gärningar och inte skrämmas av dem — och därmed inte falla i hans prövning.

2. Förklaringen utifrån verserna i slutet av suran

Som i Guds ord:

{Tror de som förnekar sanningen att de kan ta Mina tjänare som beskyddare vid sidan av Mig?} [al-Kahf: 102]

Dessa verser passar väl in på Dajjals tillstånd — enligt dem som menar att de sista tio verserna är avsedda.

3. Förklaringen utifrån surans inledning

Som i:

{En rak skrift, för att varna för ett strängt straff från Honom} [al-Kahf: 2]

Detta anknyter till Dajjals påstående om gudomlighet, hans makt och hans enorma prövning. Profeten ﷺ betonade därför hans fara och sökte skydd från hans prövning.

Den som läser dessa verser, begrundar dem och förstår deras innebörd blir vaksam — och därmed trygg.

4. Förklaringen att hela suran har denna egenskap

Det finns en rapport som säger:

”Den som memorerar Surat al-Kahf och sedan möter Dajjal

kommer inte att drabbas av honom.”

Därmed förenas de olika versionerna (början och slutet), och nämmandet av ”tio verser” blir en vägledning mot att memorera hela suran.

5. Förklaringen att verserna minskar skräcken för Dajjal

Eftersom de:

- varnar för ett strängt straff,
- lovar de troende en god belöning,
- förkastar dem som tillskriver Gud barn,
- och berättar om ungdomarna som bad: **{Herre, ge oss från Dig barmhärtighet och bered för oss en rätt väg} [al-Kahf: 10]**

Detta är en läxa för varje person som utsätts för prövning i sin tro.

6. Förklaringen utifrån verserna om helvetet

Som i:

{Och Vi skall visa helvetet för de som förnekar sanningen, tydligt och klart} [al-Kahf: 100]

Detta gör Dajjals ”eld” mindre skrämmande.

7. Förklaringen utifrån versen om blindhet inför sanningen

{De vars ögon var täckta från Min åminnelse} [al-Kahf: 101]

Detta beskriver Dajjals anhängare, som är blinda inför de tecken som avslöjar honom. Gud vet bäst. [38]

Andra lärda har sagt

Att dessa verser har denna dygd eftersom de:

- samlar tawhid,
- förnekar gudomlighet för någon annan än Gud,
- och förkastar de högmodiga förnekarna — i en koncentration som

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

inte finns på samma sätt i andra verser. [39]

Det har också sagts att dygden beror på att verserna nämner tawhid och berättar om hur grottans ungdomar räddades från tyranniska förnekare.

Den som lägger de autentiska haditherna om Dajjal bredvid surans betydelser ser tydligt sambandet. Med tadabbur kan man knyta ihop dessa två.

Och i slutändan är det uppenbart att det maqsad som surans dygder pekar på överensstämmer med vad forskare inom koraniska dygder har enats om. Detta skänker hjärtat ytterligare trygghet i att denna metod är korrekt och värd att prioriteras.

Surat al-Kahf och det tidsmässiga och rumsliga skyddet

Surat al-Kahf rymmer två sorters trygghet: **ett rumsligt skydd** och **ett tidsmässigt skydd**. Detta framgår av flera autentiska hadither.

Abu Sa'id al-Khudri – må Gud vara nöjd med honom – berättar att Profeten ﷺ sade:

”Den som läser Surat al-Kahf på fredagen får ett ljus som lyser mellan två fredagar.” [40]

I en annan version:

”Den som läser Surat al-Kahf på fredagskvällen får ett ljus som lyser mellan honom och det Heliga Huset (al-Bayt al-'Atiq).” [41]

Och han sade även:

”Den som läser Surat al-Kahf så som den uppenbarades får ett ljus mellan honom och Mekka. Och den som läser dess slut och sedan möter Dajjal kommer inte att drabbas av honom.” [42]

Och:

”Den som läser Surat al-Kahf så som den uppenbarades och sedan går ut mot Dajjal kommer inte att drabbas av honom, och han kommer inte att ha någon makt över honom.” [43]

Det tidsmässiga skyddet

Den som regelbundet läser Surat al-Kahf på fredagen befinner sig i ett skydd som omfattar tre möjliga scenarier:

1. Om döden kommer

Då möter han döden omgiven av ljus tack vare sin recitation. Detta ljus innebär ett skydd som följer honom genom:

- gravens frågor
- uppståndelsen
- räkenskapen
- passagen över Sirat
- och alla domedagens skräckscener

Han är i Guds beskydd.

2. Om Domedagen inträffar

Domedagen infaller på en fredag. Om den kommer medan han är av dem som regelbundet läser suran, befinner han sig inom det tidsmässiga skyddets område.

3. Om Dajjal framträder

Om han möter Dajjal medan han är en av dem som regelbundet läser och begrundar suran, omfattas han av dess skydd.

Alltså: oavsett vilket av dessa tre som inträffar, ger suran **ett tidsmässigt skydd**. Fredagen blir den andliga station där man fyller på sitt ljus ”mellan två fredagar”.

Fredagen har denna särställning eftersom den i islam är en välsignad dag då man uppmuntras till mycket dyrkan, åminnelse och bön. Gud vet bäst.

Det rumsliga skyddet

Gud har förbjudit Dajjal att beträda **Mekka och Medina**.

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Anas ibn Malik – må Gud vara nöjd med honom – berättar att Profeten ﷺ sade:

”Det finns ingen stad som Dajjal inte kommer att beträda, utom Mekka och Medina. Han kommer inte att kunna närma sig någon av deras portar, för där står änglarna i rader och vaktar dem. Sedan kommer Medina att skälva tre gånger, och Gud kommer att driva ut varje otroende och hycklare därifrån.” [44]

Alltså:

- Om en muslim befinner sig i Mekka eller Medina när Dajjal framträder, är han skyddad.
- Om han befinner sig utanför dem, bör han söka sig dit om han kan.

Och om han vill söka skydd vid det Heliga Huset (al-Bayt al-‘Atiq), har han ett rumsligt skydd genom hadithen:

”...ett ljus mellan honom och det Heliga Huset.”

Det innebär att om han beger sig mot Ka‘bah kommer han – med Guds tillåtelse – att nå fram tryggt, även om han passerar områden där Dajjal befinner sig.

Två skydd från din Herre, du som läser Surat al-Kahf:

- ett tidsmässigt skydd,
- och ett rumsligt skydd.

Lov och pris tillkommer Gud, världarnas Herre.

Exempel 2: Surat al-Mulk

På liknande sätt som Surat al-Kahf har Surat al-Mulk en särskild dygd — men den gäller **en annan typ av prövning**.

När vi granskar de autentiska haditherna finner vi:

Abdullah ibn Mas‘ud – må Gud vara nöjd med honom – berättar att Profeten ﷺ sade:

"Surat Tabarak är den som skyddar från gravens straff." [45]

Han sade också:

"Den som läser: {Tabaraka lladhi biyadihi l-mulk} [al-Mulk: 1, dvs. hela suran] varje natt, kommer Gud att skydda från gravens straff. På Profetens tid brukade vi kalla den 'den skyddande' (al-mani'ah). Den är en sura som den som läser varje natt har gjort mycket gott." [46]

Och han berättade:

"En man dog, och änglarna som straffar kom till honom. De satte sig vid hans huvud, men en röst sade: 'Ni har ingen väg hit, han brukade läsa Surat al-Mulk.' De satte sig vid hans fötter, och samma röst sade: 'Ni har ingen väg hit, han brukade stå upp med Surat al-Mulk.' De satte sig vid hans mage, och rösten sade: 'Ni har ingen väg hit, han har bevarat Surat al-Mulk.' Därför kallades den 'den skyddande'." [47]

Det är alltså surans **förmedlade förbön** för sin läsare. Det är också autentiskt att Profeten ﷺ **inte brukade sova förrän han läst den** [48].

Varför just Surat al-Mulk?

Koranen som helhet är en förbön för sina följeslagare. Så varför har just denna sura fått denna specifika dygd?

Det enda sättet att förstå detta är att begrunda surans innehåll.

Det första som möter oss är att Gud nämner **döden före livet** som prövningens arena:

{Han som skapade döden och livet för att pröva er - vem av er som är bäst i handling. Han är den Allsmäktige, den Förlåtande.}
[al-Mulk: 2]

Detta är en tydlig markering:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

- Döden är inte slutet, utan början på prövningens verkliga fas.
- Graven är den första stationen i det kommande livet.
- Därför är det logiskt att suran som börjar med denna påminnelse är den som skyddar från gravens straff.

Döden är en fast och orubblig pelare i prövningens arena; den är den bestämda tidpunkt då prövningens tid i denna värld avslutas för den vars tidsfrist har löpt ut. Gud – upphöjd är Han – har i Sin visdom bestämt att belöningen har en annan boning än prövningens boning, och att döden och det som följer av barzakh-livet är övergången från den första världen till den sista. Detta är dödens beskrivning för den som vill beskriva den utifrån.

Men dess inre verklighet rymmer en annan prövning, en av de största som människan möter, vilket antyds i Profetens ﷺ ord: **"Det har uppenbarats för mig att ni kommer att prövas i era gravar med en prövning liknande – eller nästan liknande – prövningen med Dajjal."** (berättaren är osäker) [49].

Om Dajjal är den största prövningen på jordens yta, så är gravens prövning den största prövningen i dess inre.

Därför förenade Profeten ﷺ dem båda i sin bön om skydd: **"O Allah, jag söker skydd hos Dig från gravens straff, från Eldens straff, från livets och dödens prövningar, och från prövningen med al-Masih ad-Dajjal."** [50]

Gravens prövning kretsar kring de två änglarnas frågor: **"Vem är din Herre? Vad är din religion? Vem är din profet?"** Så som det har bekräftats i autentiska texter.

När vi begrundar denna ädla sura finner vi att den – trots sin relativt korta längd – besvarar dessa tre frågor fullständigt och uttömmande.

1. Svaret på frågan: "Vem är din Herre?"

Suran börjar med att definiera Gud genom Hans herravälde:

{Välsignad är Han i vars hand herraväldet är, och Han har makt över allt * Han som skapade döden och livet för att pröva er – vem av er som är bäst i handling; och Han är den Allsmäktige, den Förlåtande * Han som skapade sju himlar i lager; du ser ingen disharmoni i den Nåderikes skapelse} [al-Mulk: 1-3]

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Sedan återkommer suran till samma tema:

{Oavsett om ni döljer era ord eller säger dem öppet, så vet Han vad som finns i bröstens innersta * Skulle inte Han som har skapat veta? Han är den Subtile, den Allvetande * Han är den som har gjort jorden lätt att färdas på; vandra därför på dess vägar och ät av Hans försörjning; och till Honom skall uppståndelsen ske} [al-Mulk: 14-15]

Och en tredje gång:

{Säg: Det är Han som har skapat er och gett er hörsel, syn och hjärtan – men hur litet ni tackar! * Säg: Det är Han som har spritt ut er på jorden, och till Honom skall ni samlas} [al-Mulk: 23-24]

I dessa och andra verser i suran finns en genomgående presentation av Gud, Hans namn, Hans egenskaper, Hans handlingar och Hans verk i skapelsen.

2. Svaret på frågan: "Vad är din religion?"

Detta ligger inbäddat i Guds ord:

{för att pröva er – vem av er som är bäst i handling} [al-Mulk: 2]

Här nämns **ihсан**, den högsta graden av islam.

Och i:

{De som fruktar sin Herre i det fördolda – för dem finns förlåtelse och en stor belöning} [al-Mulk: 12]

Här nämns **tron på Gud och tron på det osynliga**.

Och i:

{Är den som går med ansiktet nedåt på sitt ansikte mer

vägled, eller den som går upprätt på en rak väg?} [al-Mulk: 22]

Här nämns **den raka vägen**, som endast nås genom att följa Guds religion – och religionen hos Gud är islam.

3. Svaret på frågan: "Vem är din profet?"

Suran återger detta i dialogen mellan helvetets väktare och de som kastas i elden:

{Varje gång en grupp kastas in i den, frågar dess väktare: 'Kom det inte till er en varnare?' * De svarar: 'Jo, en varnare kom till oss, men vi förnekade och sade: Gud har inte uppenbarat något; ni är bara i djup villfarelse.'} [al-Mulk: 8-9]

Kan den som begrundar detta tveka i sitt svar?

Suran placerar den reflekterande människan inför en obestridlig sanning: **Allt som skall komma är nära**. Den som tror på döden behöver inte vänta på något mer avlägset, för Domedagen är nära i detta avseende, och döden är dess första station.

{Och de säger: 'När kommer detta löfte, om ni är sanningsenliga?' * Säg: 'Kunskapen om det är endast hos Gud; jag är bara en tydlig varnare.' * Men när de ser det nära, förmörkas ansiktena på dem som förnekade, och det sägs: 'Detta är vad ni brukade begära att få se.'} [al-Mulk: 25-27]

När de ser dödsängeln mörknar de förnekandes ansikten, och de inser vilket gott de lämnat bakom sig och vilket ont de är på väg mot. Vi ber Gud om skydd och välgång.

Gravens prövning är en förberedelse för den större prövningen: Elden

Att suran beskriver Eldens prövning är en ännu starkare påminnelse om gravens prövning, eftersom:

"Graven är den första stationen i det kommande livet; om man klarar sig därifrån blir det som följer lättare, och om man inte

klarar sig där blir det som följer svårare.” [51]

Suran beskriver Eldens prövning utförligt:

{Vi har smyckat den lägsta himlen med stjärnor och gjort dem till projektiler mot demonerna, och Vi har förberett åt dem Eldens straff * Och för dem som förnekar sin Herre finns helvetets straff – vilket eländigt slut! * När de kastas in i den hör de dess frustande när den kokar * Den är nära att sprängas av vrede; varje gång en grupp kastas in i den frågar dess väktare: 'Kom det inte till er en varnare?' * De svarar: 'Jo, en varnare kom till oss, men vi förnekade...' * Och de säger: 'Om vi bara hade lyssnat eller förstått, skulle vi inte ha varit bland Eldens folk.' * Så de erkänner sin synd – bort med Eldens folk!} [al-Mulk: 5-11]

Och:

{Vem är det som kan vara en här för er som kan hjälpa er mot den Nåderike? De som förnekar är bara i illusion.} [al-Mulk: 20]

Och:

{Säg: Vad tror ni – om Gud förgör mig och dem som är med mig, eller förbarmar sig över oss – vem kan då skydda de förnekande från ett smärtsamt straff?} [al-Mulk: 28]

Det står alltså klart att ingen räddar de troende utom Gud – upphöjd är Han.

Sammanfattning: Surans koppling till skyddet från gravens prövning

Den eftertänksamme ser att suran – trots sin korthet – innehåller flera teman som direkt anknyter till skyddet från gravens prövning:

1. **Påminnelsen om döden** som en av prövningens grundpelare.
2. **Påminnelsen om livets korthet** och att slutet är nära.
3. **Fullständiga svar på gravens tre frågor:** Herre, religion, profet.
4. **Beskrivningen av Eldens prövning**, vilket indirekt varnar för gravens

prövning.

5. **Betoningen på att endast Gud räddar sina vänner**, medan de otroende saknar varje form av beskydd.

Efter denna fördjupade reflektion kan man med rätta säga att ett av de största övergripande målen med Surat al-Mulk är att vägleda människan till svaren på de stora existentiella frågor vars praktiska konsekvenser skyddar henne från Eldens straff och från gravens straff. Suran placerar också människans hopp i denna värld i dess naturliga proportioner, så att hon förbereder sig väl för det kommande livet.

Den som läser suran varje natt, begrundande och eftertänksamt, är värdigt att skyddas från gravens straff. Detta bekräftas i de autentiska traditionerna från Profeten ﷺ och hans följeslagare. Jabir – må Gud vara nöjd med honom – berättar att Profeten ﷺ **inte brukade sova förrän han läste: "Alif Lam Mim Tanzil" (as-Sajda) och "Tabaraka Iladhi biyadihi l-mulk"** [52].

Och 'Abdullah ibn Mas'ud – må Gud vara nöjd med honom – sade:

"Den som läser: {Tabaraka Iladhi biyadihi l-mulk} [al-Mulk: 1, dvs. hela suran] varje natt, honom skyddar Gud – upphöjd är Han – från gravens straff. På Profetens tid brukade vi kalla den 'den skyddande' (al-mani'ah). Det är en sura i Guds bok som den som läser varje natt har gjort mycket gott." [53]

En av surans subtila visdomar

Suran skapar balans och måttfullhet i den troendes syn på världen. Samtidigt som den behandlar de stora målen vi tidigare nämnt, betonar den att **denna värld är åkerns jord för det kommande livet**. Jorden har gjorts lätt att bruka, men endast i den utsträckning som hjälper människan att lyckas i den större prövningen — utan att öka bördan av prövning på henne:

{Han är den som gjort jorden lätt att färdas på; vandra därför på dess vägar och ät av Hans försörjning; och till Honom skall uppståndelsen ske} [al-Mulk: 15]

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Så låt människan sträva, men inte glömma att hon går mot döden — och därefter uppståndelsen.

En invändning och dess svar

Man kan säga: *”Men vi finner ju i andra suror liknande betydelser som i Surat al-Mulk — varför har just denna sura fått denna särskilda dygd?”*

Svaret är:

Även om andra suror innehåller liknande teman, så är Surat al-Mulk:

- **varken för lång**, så att det blir svårt för den troende att läsa den varje natt,
- **eller för kort**, så att den saknar upprepning och betoning av dessa centrala betydelser.

Lägg därtill att **surans struktur och ordningsföljd** är perfekt anpassad till dess huvudsakliga syfte. Detta är något vi tror gäller varje sura: den är komponerad i harmoni med sitt övergripande mål, även om den kan innehålla flera delmål. Gud vet bäst.

Varför läses Surat al-Kahf varje vecka, men Surat al-Mulk varje natt?

Svaret är:

- **Dajjals framträdande föregås av tecken**, och när han väl framträder finns det tid för den som hör om honom att läsa suran och fortsätta läsa den under hela prövningens tid. Om han överraskar någon och denne inte hinner läsa hela suran, har lagen lättat bördan genom att tillåta läsning av det som är möjligt.
- **Döden däremot kommer oftast plötsligt**, utan förvarning. Därför passar det att läsa al-Kahf varje fredag, men al-Mulk varje natt.
- **Dajjal kommer endast i en specifik tid och till en specifik generation**, medan **döden når varje människa**. Ingen undkommer den.

Därför är det logiskt att:

- skyddet från gravens prövning knyts till en **kortare sura** som alla kan läsa varje natt,
- medan skyddet från Dajjal knyts till en **längre sura** som läses varje vecka,
- och för den som överraskas av Dajjal räcker **tio verser**.

Detta är en djup visdom. Gud vet bäst.

Jämförelse mellan det härledda målet för Surat al-Mulk och lärdas uttalanden

Till skillnad från Surat al-Kahf, där forskare i Maqasid i stort sett är överens om dess huvudmål, finner vi att **Surat al-Mulk inte har ett lika tydligt konsensus.**

1. al-Biqā'is syn

Hans formulering är bred och allmän. Han säger:

”Dess syfte är underkastelse inför Gud, eftersom Han besitter fullkomligt herravälde, vilket bevisas av fullkomlig makt, vilket i sin tur bevisas av skapelsens perfektion, vilket bevisas av fullkomlig kunskap... och detta leder till nödvändigheten av uppståndelsen och domen.” [54]

Detta berör delvis det som surans dygder antyder, men inte med samma tydlighet.

2. Forskarna i *Mawsu'at at-Tafsir al-Mawdu'i*

De menar att suran behandlar:

- Guds existens
- Hans storhet
- Hans absoluta makt
- och etablerar en ny världsbild i relation till Skaparen [55]

Detta överlappar endast med **en del** av det som surans dygder pekar på — nämligen svaret på frågan: *”Vem är din Herre?”*

Forskarna berör alltså delar av surans mål, men inte helheten som framträder när man kombinerar:

- surans innehåll
- och de autentiska haditherna om dess dygd.

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Värdet av surornas dygder som vägledning till deras Maqasid

Utifrån det som tidigare presenterats kan vi säga att den metod som använder **surornas dygder** som ett verktyg för att förstå deras **Maqasid** är ett gott och fruktbart verktyg. Den kan antingen:

- stärka tilliten till de Maqasid som redan har härletts genom analys av surans innehåll,
- eller tillföra nya dimensioner och ge en kvalitativ fördjupning.

Men flera saker måste beaktas:

1. Det som är autentiskt i surornas dygder inom de fyra kategorierna är relativt begränsat

Antalet suror som har **autentiska** dygder är betydligt färre än antalet suror som **inte** har någon särskild, autentiskt fastställd dygd. Men detta minskar inte metodens värde, för **allt som kan hjälpa oss att förstå ett enda maqasid i en enda sura är i sig värdefullt och dyrbart.**

2. Vissa autentiska dygder kräver djupare reflektion för att kopplas till surans Maqasid

Inte allt som är autentiskt är omedelbart tydligt i sin koppling till surans mål. Därför förblir denna koppling i många fall **en fråga om ijtihad.**

3. Dygder som inte är autentiska kan användas som stöd – men inte som bevis

Det som inte är autentiskt kan ibland ge **indirekt inspiration** i arbetet med att förstå surans mål, men:

- det kan **inte** användas för att stärka en svag hadith,
- utan endast nämnas i stil med hadithvetarnas metod: *”Berättelsen är svag, men dess innehåll stöds av ...”*

Ett exempel är den svaga uppgiften att Surat az-Zalzalah skulle motsvara **halva Koranen**. Även om kedjan är svag, så **skulle** detta – om det vore autentiskt – harmoniera med att suran sammanfattar domedagens händelser, vilka i sig motsvarar en mycket stor del av Koranens verser [56].

Slutsats

Denna artikel har visat en av de viktiga indikatorerna för att förstå Koranens Maqasid: **att det som är autentiskt i surornas dygder kan vägleda oss till deras övergripande mål.**

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Den välkända metod som går ut på att *förklara dygderna genom Maqasid* kan alltså vändas: man kan *använda dygderna för att härleda Maqasid*.

Efter att denna princip etablerats demonstrerades den genom två lysande suror:

1. Surat al-Kahf

De autentiska dygderna bekräftar att dess centrala maqasid är: **att ge skydd från prövningar (fitan)**.

2. Surat al-Mulk

De autentiska dygderna visar att ett av dess främsta Maqasid är: **att vägleda människan till svaren på de stora existentiella frågorna** – de frågor vars rätta svar skyddar henne från Eldens straff och gravens straff – och att placera hennes hopp i denna värld i dess rätta proportioner, så att hon förbereder sig väl för det kommande livet.

Trots att antalet suror med autentiska dygder är få, utgör dessa dygder **ett material som inte bör försummas** av den som vill bygga en metodiskt grundad förståelse av Koranens Maqasid.

Artikeln rekommenderar därför att denna metod fortsätter att utvecklas genom att man undersöker alla suror där en autentisk dygd har rapporterats.

Lov och pris tillkommer Gud, världarnas Herre.

FOTNOTER

[1] *Al-Muwafaqat*, al-Shatibi, Dar Ibn 'Affan, 1:a uppl., 1417 H / 1997, (3/214).

[2] *Al-Tahrir wa-l-Tanwir*, Ibn 'Ashur (1/39).

[3] Se: *Tahdhib al-Lugha*, al-Azhari (8/275).

[4] *Al-Naba' al-'Azim*, al-Draz, s. 188.

[5] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 4981) och Muslim, *Sahih* (hadith 152).

[6] al-Bukhari, *Sahih*, flera ställen; första är (hadith 4474).

[7] Muslim, *Sahih* (hadith 810).

[8] Se detaljer i: *Al-Burhan fi 'Ulum al-Qur'an*, al-Zarkashi (1/438-446), och *Al-Itqan fi 'Ulum al-Qur'an*, al-Suyuti (4/136-147).

[9] *Al-Itqan fi 'Ulum al-Qur'an*, al-Suyuti (4/137).

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

- [10] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 6940), och Muslim, *Sahih* (hadith 813).
- [11] Tirmidhi, *Sunan* (hadith 2058). Han sade: "hasan gharib". Al-Albani autentiserade den.
- [12] Detta avsnitt kan utvecklas mycket mer, då det berör *Khawass al-Qur'an*. Författaren antyder att han återkommer till det i en separat artikel.
- [13] Se detaljer om rättsskolornas åsikter i: *Waqf al-Tadabbur; Ma'nahu wa Anwa'uhu wa Ahkamuhu*, Mahmud Ruzan, s. 100–104.
- [14] *Miftah Dar al-Sa'ada*, Ibn al-Qayyim (1/535).
- [15] Detta utvecklades utförligt i "Haqq al-l'tisam bi-l-Qur'an" i *Mawsu'at Huquq al-Qur'an*.
- [16] Se: *Sharh Sahih al-al-Bukhari*, Ibn Battal (10/251), och *Al-Mu'allim bi-Fawa'id Muslim*, al-Mazari (1/461).
- [17] *Al-Qabas fi Sharh Muwatta' Malik*, Ibn al-'Arabi, s. 231–233.
- [18] *Nazm al-Durr* (12/1–2), och *Masa'id al-Nazar* (2/243–244).
- [19] *Mawsu'at al-Tafsir al-Mawdu'i* (4/283).
- [20] *Mawsu'at al-Tafsir al-Mawdu'i* (4/287–288).
- [21] 'Abd al-Razzaq, *Al-Musannaf* (hadith 730), och al-Nasa'i, *Al-Sunan al-Kubrá* (hadith 10722). Slutet av hadithen finns hos al-Hakim (hadith 8562), som autentiserade den; al-Dhahabi instämde. Mawkuf men med *hukm al-marfu'*.
- [22] Ibn Hibban, *Sahih* (hadith 785).
- [23] Muslim, *Sahih* (hadith 809).
- [24] Muslim, *Sahih* (hadith 2937).
- [25] Se: *Sahih al-Jami' al-Saghir wa Ziyadatuhu*, al-Albani (hadith 7875).
- [26] Tirmidhi, *Sunan* (hadith 2886). Al-Albani sade: "Autentisk med formuleringen 'den som memorerar tio verser', men formuleringen i boken är avvikande."
- [27] Se: *Sahih al-Jami'*, al-Albani (hadith 7875).
- [28] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 33304).
- [29] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 184, 1053).
- [30] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 833).
- [31] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 832).
- [32] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 6365).
- [33] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 14954). Musnads granskare: kedjan uppfyller Muslims kriterier.
- [34] Muslim, *Sahih* (hadith 2937).
- [35] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 14954). Musnads granskare: kedjan uppfyller Muslims kriterier.
- [36] Abu Dawud, *Sunan* (hadith 4319). Al-Albani autentiserade den.
- [37] *Mawsu'at al-Tafsir al-Mawdu'i* (4/283).
- [38] *Al-Mufhim lima Ashkala min Talkhis Muslim* (2/439–440). Se även:

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

Sharh al-Nawawi 'ala Muslim (6/93), Sharh Sunan Abi Dawud, Ibn Raslan (17/158–159), och Marqat al-Su'ud (3/1088–1089).

[39] Se: *Marqat al-Su'ud (3/1089).*

[40] Al-Hakim, *Al-Mustadrak* (hadith 3392). Han sade: "Autentisk kedja." Al-Bayhaqi, *Al-Sunan al-Kubrá* (hadith 6063). Al-Albani autentiserade den: se *Sahih al-Targhib wa-l-Tarhib* (hadith 736), och *Sahih al-Jami'* (hadith 6470).

[41] Abu 'Ubayd, *Al-Fada'il (2/52, nr 458)*. Al-Darimi (hadith 3450), Ibn al-Ḍurays (hadith 211), Ibn Nasr (hadith 123), al-Mustaghfiri (hadith 817). Se även: al-Bayhaqi, *Al-Sunan al-Kubrá* (hadith 5996), och *Shu'ab al-Iman* (hadith 2220, 2777). Kedjan är autentisk mawquf.

[42] *Al-Fitan*, Nu'aym ibn Hammad (1579). Granskaren: mawquf sahih. I *'Amal al-Yawm wa-l-Layla*, al-Nasa'i (hadith 952), är den marfu'.

[43] *Al-Fitan*, Nu'aym ibn Hammad (hadith 1582). Mawquf sahih.

[44] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 1881), Muslim, *Sahih* (hadith 2943).

[45] Ibn Mardawayh, återgiven i *Sahih al-Jami'*, al-Albani (hadith 3643).

[46] Al-Nasa'i, *Al-Sunan al-Kubrá* (hadith 10479). Al-Albani bedömde den som hasan i *Sahih al-Targhib wa-l-Tarhib* (hadith 1475).

[47] 'Abd al-Razzaq, *Al-Musannaf* (hadith 6024), och al-Tabarani, *Al-Mu'jam al-Kabir* (hadith 8650). Mawquf på Ibn Mas'ud, men med *hukm al-marfu'*.

[48] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 14659), al-Bukhari, *Al-Adab al-Mufrad* (hadith 1207), m.fl. . Al-Albani och Musnads granskare autentiserade den.

[49] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 184, 1053), Muslim, *Sahih* (hadith 905).

[50] al-Bukhari, *Sahih* (hadith 1377), Muslim, *Sahih* (hadith 588).

[51] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 454), Tirmidhi (hadith 2308), Ibn Majah (hadith 4267). Al-Albani bedömde den som hasan.

[52] Ahmad, *Al-Musnad* (hadith 14659), al-Bukhari, *Al-Adab al-Mufrad* (hadith 1207), Tirmidhi (hadith 3404). Autentiserad av al-Albani.

[53] Al-Nasa'i, *Al-Sunan al-Kubrá* (hadith 10479).

[54] *Masa'id al-Nazar li-l-Ishraf 'ala Maqasid al-Suwar*, al-Biq'a'i (3/103).

[55] *Mawsu'at al-Tafsir al-Mawdu'i* (8/264).

[56] Denna idé behandlades utförligt i "Haqq al-l'tisam bi-l-Qur'an" i *Mawsu'at Huquq al-Qur'an*.

KORANEN & SUNNAH

- [Att Följa Sunnah: Vägen till Islamisk Enhet och Andlig Trygghet](#)
- [Dygden av att följa Sunnah – En islamisk påminnelse från de klassiska lärda](#)
- [Ingen Sunnah utan Jamā'ah – Ingen Jamā'ah utan Sunnah](#)

Surornas dygder och deras betydelse för studiet av surornas Maqasid

- [Den ärofyllda ställningen för den som följer Sunnah](#)
- [Sunnahs grundprinciper](#)
- [Sunnahs plats i Islam – varför vi inte kan klara oss utan den](#)
- [Handlingar som upphäver en individens Islam](#)
- [Mänsklighetens akuta behov av denna religion](#)
- [Tawfiq kommer endast från Allah](#)
- [Det onda kan aldrig tillskrivas Allah](#)